

Bireysel Psikoloji (Adler Yaklaşımı) Temelli İnternet Bağımlılığı Önleme Çalışmaları: Okullarda Sosyal İlgi Uygulamalarının Önemi

Internet Addiction Prevention Studies Based on Individual Psychology (Adlerian Approach): The Significance of Social Interest Practices in Schools

Selin Ayas , Zeynep Hatipoğlu Sümer

Öz. Bireysel Psikoloji (Adler yaklaşımı), günümüzde yaygın olan sorunların tedavisi için kullanılan bir psikolojik danışmanlık yaklaşımı olmasının yanı sıra, ebeveynlik, eğitim ve toplum ruh sağlığının gelişimiyle ilgili bütüncül, hedef odaklı bir kuramdır. Bağımlılık çalışmaları için kavramsallaştırma, önleme ve tedavi amaçlı müdahalelere değinerek değerli katkılar sunmaktadır. Özellikle okul temelli önleme çalışmalarında, kuramın en önemli kavramlarından biri olan sosyal ilgi kavramı oldukça geniş bir yer tutmaktadır. Bu derleme çalışmasında, bağımlılık sorununun, sosyal ilgi kavramı doğrultusunda ele alınması amaçlanmıştır. Ayrıca, alanyazındaki okul temelli sosyal ilgi çalışmaları derlenmiş, eğitimci ve okul psikolojik danışmanları tarafından uygulanabilecek müdahale yöntemleri tartışılmış; eğitim ortamında, okul psikolojik danışmanları, eğitimciler, ebeveynler ve öğrencileri kapsayacak şekilde uygulama örneklerinin artırılması ve çeşitlendirilmesine yönelik öneriler sunulmuştur.

Anahtar Kelimeler. Bağımlılık, Bireysel Psikoloji, Okul-Temelli Önleyici Müdahaleler, Sosyal İlgi

Abstract. Individual Psychology (Adlerian Approach) is a holistic and goal-oriented theory that involves important suggestions for community mental health, parenting, education, and counseling practices. The theory also provides valuable contributions to the conceptualization of addiction, prevention, and interventions. As one of the main concepts of the theory, social interest has significant implications on school-based practices. This review aims to address the addiction problem in line with the concept of social interest. In addition, school-based social interest practices in the literature are outlined and practices that can be applied by educators and school counselors are discussed. Finally, suggestions were made to increase and diversify the implications in the educational environment concerning school counselors, educators, parents and students.

Keywords. Addiction, Individual Psychology, School-based prevention, social interest

Selin Ayas

Orta Doğu Teknik Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Ankara,
Türkiye
e-mail: mselin@metu.edu.tr

Zeynep Hatipoğlu Sümer

Orta Doğu Teknik Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Ankara,
Türkiye
e-mail: zeynep@metu.edu.tr

Geliş/Received: 20 Nisan 2021/20 April 2021
Düzeltilme/Revision: 30 Haziran 2021/30 June 2021
Kabul/Accepted: 07 Ağustos 2021/07 August 2021

Türk Psikolojik Danışma ve Rehberlik Derneği
Turkish Psychological Counseling and Guidance Association

Bağımlılık sorunu günümüzde giderek artan endişeye yol açmaktadır (Artamonova ve ark., 2016). Özellikle ergenlik dönemi, bağımlılık ve benzeri problemler için riskli bir dönemdir (Griffiths ve Kuss, 2011; Leather, 2009). Türkiye’de de ergenlik döneminde sigara, alkol, madde kullanımı ve aşırı internet kullanımı gibi riskli davranışların genç nüfus arasında giderek artış eğiliminde olduğu görülmektedir (Havaçeliği - Atlam ve ark., 2017; Ögel, 2012). Bağımlılık alanında özellikle okul çağındaki bireylerle yapılan çalışmaların, son zamanlarda çoğunlukla internet bağımlılığı alanına yöneldiği görülmektedir (Chung ve ark., 2019; Kempfl ve ark., 2017; Throuvala ve ark., 2018). İnternet bağımlılığı, içerisinde birçok problemler barındıran (ör. çevrimiçi oyun bağımlılığı, çevrimiçi kumar bağımlılığı, problemler sosyal medya kullanımı vb.) bir kavramdır (Young, 1999). Bu alanda çalışmalar yapan araştırmacılar tarafından alanyazında kabul gören tek bir tanım henüz yapılmamış olmakla birlikte, bir yandan da uzun saatler internet kullanan bireylerin sadece çok küçük bir oranının aslında gerçekten bağımlı olarak tanımlanabileceği vurgulanmaktadır (Griffiths, 2000). Elbette, bağımlılık olarak tanımlamak mümkün olmasa bile, aşırı ve problemler internet kullanımı, fizyolojik ve psikososyal açılardan olumsuz sonuçlar doğuran ve üzerine odaklanması gereken bir durumdur (Durkee ve ark., 2016; Griffiths ve ark., 2016).

Problemler internet kullanımı, sıklıkla zayıf duygu düzenleme stratejileri (Cimino ve Cerniglia, 2018), maladaptif başa çıkma stratejileri (Kuss, 2013) ve yetersiz sosyal ilişkilerle birlikte seyretmektedir (Milani ve ark., 2018). Ergenlik döneminde problemler internet kullanımının, okul başarısı (Yavuz, 2018), sosyal ilişkilerde sorunlar (Savcı ve Aysan, 2017), uyku kalitesi (Koças ve Şaşmaz, 2018) ve genel ruh sağlığı üzerinde olumsuz etkileri olabildiği bilinmektedir (Ceyhan, 2008). Ergenlik döneminde internet kullanımının, günümüzde eğitimci ve ebeveynlerde endişeye yol açan ve göreceli olarak yeni bir alan olduğu göz önüne alındığında, tüm bağımlılıkların içinde internet bağımlılığına ayrıca yer vermenin önemli olduğu düşünülmektedir (Kwon, 2011; Throuvala ve ark., 2018). Ebeveyn ve eğitimcilerin problemler internet kullanımı konusuna nasıl yaklaşacakları ve neler yapabilecekleri konusunda yol göstermesi için, bu konuya odaklanan önleyici çalışmalara duyulan ihtiyaç da giderek önem kazanmaktadır (Kuss, 2016). Okullar ise tüm bu bileşenlerin bulunduğu ve önleyici çalışmalar için elverişli bir ortam oluşturan en önemli mekanlardan biridir.

Önleyici Çalışmalarda Okulun Yeri

Güncel çalışmalar, bağımlılık konusundaki müdahaleler için bütüncül ve çoklu sisteme hitap eden, yani sadece bireye odaklanmak yerine, okul, ebeveyn ve toplumu da kapsayan yaklaşımların önemine dikkat çekmektedir (Kempf ve ark., 2017; Rutter ve Glonti, 2016). Okul ortamı, eğitimci, ebeveyn ve öğrencilerin bir arada bulunabildiği ve çok sayıda öğrenciye erişimin kolayca mümkün olduğu mekanlar olması nedeniyle, çocukluk ve ergenlik dönemindeki bireylere müdahale çalışmaları için kritik öneme sahip mekanlardır (Griffin ve Botvin, 2010; Romano, 2014; Romano ve Hage, 2016). Okul, öğrenciler için sadece eğitimin gerçekleştiği bir yer değil, öğrencilerin sosyalleştiği, farklı sanat ve aktivite alanlarına (spor, resim, müzik vb.) olan ilgilerini keşfettiği bir yer olmasıyla da önleme çalışmaları için oldukça uygun bir mekandır (Slot ve ark., 2020). Birçok araştırma tarafından desteklendiği gibi, okula duyulan bağlılık, bağımlılık sorunlarına karşı koruyucu faktörler arasında yer almaktadır (Busari, 2016; Crews ve ark., 2012; Taş, 2017). Dolayısıyla, okul temelli programlar, çeşitli sorunları etkili bir şekilde önlemenin yanı sıra, öğrencilerin psikolojik sağlamlık ve iyi oluşlarına olumlu yönde katkı sağlamaktadır (Uz Baş, 2019).

Türkiye’de bağımlılığı önleme amacıyla yapılmış okul temelli çalışmalar incelendiğinde, önleyici müdahalelerin daha çok bilgilendirme seminerleri şeklinde olduğu ve kapsamlı eğitim programlarının sayısının görece daha az olduğu görülmektedir (Büyüköztürk ve ark. 2019). Psiko-eğitim ve farkındalık çalışmalarının yanı sıra, yaşam becerileri kazandırma (sosyal beceriler, problem çözme becerileri, zaman yönetimi vb.) gibi konular üzerinde duran önleyici müdahalelerin bağımlılık davranışıyla mücadelede oldukça etkili olduğu son yıllarda sıklıkla dile getirilmektedir (Faggiano ve ark., 2008; Griffin ve Botvin, 2010; Kempf ve ark., 2017). Ayrıca, birey odaklı çalışmalar yerine, aile ve okul yaşamının dahil edildiği ve ilişki temelli konuların çalışıldığı müdahale programlarının, sadece birey odaklı müdahalelere göre çok daha etkili olduğu vurgulanmaktadır (Throuvala ve ark., 2018). Bu doğrultuda, okullarda çocuk ve ergenlerle yapılan psiko-eğitim ve farkındalık çalışmalarına ek olarak, ebeveyn ve öğretmenlere hitap eden eğitimlerin artırılmasına yönelik öneriler de sunulmaktadır (Romano, 2014; Taş, 2017). Dolayısıyla, deneyimsel, yaşamsal beceri temelli ve bireyin yanı sıra sistemik olarak okul ve aileyi de kapsayabilecek önleyici müdahale programlarının geliştirilmesine ihtiyaç olduğu söylenebilir. Bu alanda geliştirilebilecek kapsamlı programların oluşturulabilmesi için programların kuramsal temellerinin güçlü olması

önerilmektedir (Lai, 2016). Bağımlılık alanında önleyici müdahale programları için temel oluşturabilecek kapsamlı kuramlardan biri de Bireysel Psikoloji kuramıdır.

Kuramsal Temel: Bireysel Psikoloji

Bireysel Psikoloji kuramının kurucusu Alfred Adler ve öncülerinden Rudolf Dreikurs, bağımlılık konusunu dünya çapında bu kadar yaygın bir sorun haline gelmeden önce ele almış, tedavi ve önleme çalışmalarında alana önemli katkılar sağlamışlardır (Cooley, 1997; Dreikurs, 1990; Taylor, 1998). Adler'in görüşleri bir psikolojik danışmanlık kuramı olmanın ötesinde, toplum ruh sağlığı hareketinin temellerini de barındırması açısından önem taşımaktadır (Corey, 2017). Türkiye'de bireysel psikoloji kuramına yönelik araştırma ve uygulamalar henüz yeterli olgunluğa erişmese de giderek yaygınlaşmaktadır (Hatipoğlu-Sümer ve Rasmussen, 2012). Kuramın bütüncül yapısı (Dreikurs-Ferguson, 1999; Oberst ve Stewart, 2005, Watts, 2012), eğitim ve ebeveynlik konularındaki vurguları (Adler, 1930; Crandall, 1981; Nikelly, 1991; Oberst, 2009) ve sosyal ilgi gibi temel öğretilerinin Türk kültürüne uygunluğu (Hatipoğlu-Sümer ve Rasmussen, 2012) göz önüne alındığında, çeşitli uygulama alanlarına değerli bakış açıları getirebileceği düşünülmektedir. Diğer bağımlılıklara göre kısmen yeni gelişen bir konu olması sebebiyle (Kuss, 2016), Adler bakış açısından internet bağımlılığını ele alan az sayıda çalışma bulunmaktadır (Brack ve ark., 2013; Fall ve Hovard, 2015; Tan, 2018), fakat diğer bağımlılıklarla paralel doğrultuda kavramsallaştırılması mümkündür. Bu derleme çalışmasında, genel çerçevede bağımlılık davranışının sosyal ilgi kavramı ile ilişkili olarak ele alınması ve alanyazında kısmen yeni yer edinmeye başlayan internet bağımlılığının Adler'in öğretilerine göre kavramsallaştırılması amaçlanmaktadır. Ayrıca, bağımlılığa yönelik önleyici çalışmalarda okulun öneminin vurgulanması ve alanyazındaki okul-temelli sosyal ilgili müdahale programlarına yer verilerek eğitimcilere ve okul psikolojik danışmanlarına yönelik öneriler sunulması amaçlanmıştır.

Bağımlılık ve Sosyal İlgi

Bireysel psikoloji çerçevesinde bağımlılık, yeteri kadar gelişmemiş sosyal ilgi sonucu, bireyin işbirlikçi olmayan başa çıkma yöntemlerine başvurması olarak tanımlanabilir (Dreikurs, 1990). Sosyal ilgi, birçok farklı bağımlılık davranışı ile anlamlı bir ilişki göstermekte ve beklendiği üzere bağımlı bireylerin

sosyal ilgi düzeylerinin bağımlı olmayan bireylere göre daha az gelişmiş olduğu görülmektedir (Chaplin ve Orlofsky, 1991; Colker ve Slaymaker, 1984; Mozdierz ve ark., 2007). Bireysel Psikoloji kuramının en özgün kavramı olan sosyal ilgi, toplumun iyiliği ile yakından ilgili olma hissine karşılık gelir (Dreikurs-Ferguson, 1999; Watts, 2012). Aynı zamanda, umut ve iyimserlik gibi kişilik özellikleriyle (Barlow ve ark., 2009), aidiyet, yardımsever davranış, empati, işbirliği ve topluma karşı sorumluluk hissi ile birlikte tanımlanmaktadır (Ansbacher ve Ansbacher, 1956; Caprara ve ark., 2012; Chamarro ve Oberst, 2012; Crandall, 1981; Nikelly, 1991). Adler'e göre, bireylerin, ilişki kurarken veya yaşamsal görevleri yerine getirirken ne ölçüde sosyal ilgi çerçevesinde hareket ettiği, Adler'in yaklaşımına göre ruh sağlığının temel ölçütü olarak kabul edilmektedir (Ansbacher ve Ansbacher, 1956; Ferguson, 2000; Schwartz ve ark., 2003; Shifron, 2010; Sweeney, 2009; Schwartz ve ark. 2003). Bireyin ruh sağlığının ölçütü olarak bu kadar kilit bir rol oynayan sosyal ilgi düzeyi, yaşamının herhangi bir döneminde uygun yaşam koşulları sağlanarak desteklenebilir olsa da temelleri büyük ölçüde erken çocukluk yaşantılarına dayanmaktadır (Dreikurs-Ferguson, 1999). Elbette ki, sosyal ilginin gelişmiş olması, kişinin çatışma ve cesaretinin kırılması gibi durumları yaşamayacağı anlamına gelmemektedir. Daha ziyade sosyal ilginin gelişmiş olması, yaşamsal deneyimlerden tecrübe edinmeyi ve oluşan problemlere çözüm üretmeye hazır olmayı ifade etmektedir (Dreikurs-Ferguson, 1999).

Sosyal ilginin yanı sıra, bireylerin yaşamları boyunca yüzleştikleri üç temel yaşam görev alanlarında ("eğitim/meslek", "sevgi/yakın ilişkiler", ve "arkadaşlık/sosyal ilişkiler") nasıl tercihler yaptıkları ve bu alanlarda oluşan zorluklarla nasıl başa çıktıkları da Bireysel Psikoloji bakış açısına göre oldukça büyük bir önem taşımaktadır (Dreikurs-Ferguson, 1999). Bir diğer deyişle, bağımlılık, çocukluk döneminde temel yaşamsal görevlere yeterince hazırlanmamış bireylerin, yaşamın getirdiği sorumluluk ve güçlükler karşısında hissettikleri kaygı ve korkulardan kurtulmak amacıyla sürekli olarak yöneldiği kaçış yöntemi olarak ele alınmaktadır (Cooley, 1997; Dreikurs, 1990; Shifron, 1999). Adler'e göre, bağımlı bireyler genellikle sorunlardan anlık, kolay ve hatta sihirli denebilecek kurtuluş yolları arayışı içindedirler (Ansbacher ve Ansbacher, 1956). Örneğin, bireylerin iş hayatlarının stresli olduğu dönemlerde cesaretlenmek, sorumluluktan kaçmak veya sorunlarıyla başa çıkmak amacıyla alkol kullanımına yönelmekte olduğunu gösteren çalışmalar bulunmaktadır (Bravo ve ark., 2017; Dreikurs, 1990; Metzger, Cooper ve ark., 2017). Bunun

yanı sıra, okul çağındaki bireylerin bağımlılık risk faktörlerini inceleyen bir çalışmaya göre, akademik başarı baskısı, yaşlıları ve yetişkinlerle zayıf iletişim, okulda düşük aidiyet hissi, eğitim ortamında yetişkinlerin destek olmaması gibi sosyal ilgi kavramı ile yakından ilgili etkenlerin, çocukların bağımlılık gibi riskli davranışlar geliştirmesinde önemli rol oynadığı görülmektedir (Kempf ve ark., 2017). Ayrıca, aşırı internet kullanımı gibi davranışsal bağımlılıklara yönelen bireylerin de temel motivasyonunun, yaşadıkları sorunlardan kaçma veya sosyal destek, özgüven eksikliği gibi olumsuz durumlar ile başa çıkma çabası olduğunu destekleyen çalışmalar bulunmaktadır (Artamonova, ve ark., 2016; Griffiths, 2000).

İnternet Bağımlılığı ve Sosyal İlgi

İnternet ortamı, yaşamsal sorumluluklardan kaçmak için bireye elverişli bir ortam sunar (Ögel, 2012). Son yıllarda yapılmış olan çalışmalar, karşılanamayan temel psikolojik ihtiyaçların, teknoloji ile ilgili bağımlılıkların anlamlı bir yordayıcısı olduğunu desteklemektedir (Gugliandolo ve ark., 2019). Örneğin, aidiyet ihtiyacı, problemlerle internet kullanımı ile anlamlı bir ilişkili göstermektedir (Bayraktar, 2013). İnternette (oyun, sosyal medya vb.) bir gruba dâhil olmak ve oraya ait olduğunu hissetmek, gerçek hayata göre çok daha kolaydır (Ögel, 2012). Bireyler ait olma ihtiyaçlarını yakın çevrelerinden karşılayamadıklarında, bu açığı, internete yönelerek ve çevrimiçi sosyal ilişkiler kurarak telafi etmeye çalışırlar (Tan, 2018). Özellikle sosyal kaygı eğilimi olan bireyler için internet üzerinden kurulan ilişkilerin, geleneksel yöntemlere göre daha az reddedilme veya incinme riski içerir olması, bu bireyleri çevrimiçi ilişkilere yönlendirebilir (Caplan, 2005; Valkenburg ve Peter, 2007). Ergenlerin ait olma ihtiyaçlarını gidermek amacıyla sanal ortamları sıklıkla kullandıkları ve bu tip kullanımların zaman zaman gerçek yaşamdaki ilişkileri de güçlendirebildiği görülmüştür (Valkenburg ve Peter, 2007). Ancak bu ait olma duygusunun tek tarafı olması durumunda, ergenlerin yüz yüze ilişkileri de bu durumdan olumsuz etkilenebilir veya hatalı/çarpık bir aidiyet hissi oluşabilir (Crews ve ark., 2012). Bunun yanı sıra, akademik stres, yüksek akademik beklentiler, düşük sosyal ilgi ve işlevsel olmayan stresle başa çıkma yöntemlerine başvurma eğilimi, gençlerdeki internet bağımlılığı belirtilerinin önemli yordayıcıları arasındadır (Huang ve ark., 2010; Tan, 2018). İnternet ortamı, özellikle çevrimiçi oyunlar, insanlar için üstünlük ve hâkimiyet sağlama yolları içerir (Bloom ve Taylor, 2015; Sachau, 2004). Gerçek hayatta zayıf

ilişkileri olan veya çevresel beklentileri karşılayamadıklarını hisseden bireyler, çevrimiçi oyunlar oynayarak başarısızlık hislerini telafi etmeye çalışırlar (Snodgrass ve ark., 2013). Çok oyunculu çevrimiçi rol yapma oyunları oynayan bireyler, yarışma ve kazanma motivasyonu ile hareket ederler ve ait olma hissine dair ihtiyaçlarını işbirlikçi olmayan bir şekilde karşılarlar (Brack ve ark., 2013). Sosyal ilgi çerçevesinde değerlendirildiğinde, üstünlük sağlama motivasyonu, diğer bağımlılıklarda da olduğu gibi düşük sosyal ilgi göstergesi ile ilişkilendirilebilir (Brack ve ark., 2013; Dreikurs- Ferguson, 1999). Dijital yerliler olarak adlandırılan, dijital dünyanın içine doğmuş nesil (Prensky, 2009), sıklıkla yaşamsal sorunlardan kaçmak veya uyum sağlamak için teknoloji kullanımına dönmektedir (Toronto, 2009). Gençler hayal kırıklığı, öfke, korku, rahatsızlık gibi duygularla veya düşük akademik başarı gibi durumlarla başa çıkmak amacıyla aşırı oyun oynama davranışı göstermektedirler (Tan, 2018; Weinstein, 2010). Gençlerin zor durumlarla başa çıkma, zorlayıcı duyguları tolere etme gibi becerilerinin gelişimini olumsuz etkileyebileceği ve devamı halinde ilerde yaşamsal görevlerle sağlıklı bir ilişki halinde olmalarını zorlaştıracağı göz önüne alınarak, önleyici çalışmaların özellikle okul çağına denk gelen gelişim dönemleri için planlanması önem taşımaktadır (Van Rooij ve ark., 2010).

Sosyal İlgı Temelli Uygulamalar

Adler (1964), sosyal ilginin gelişiminde özellikle okuldaki işbirliği ve sosyal ilgiye dayalı eğitim ve öğretim uygulamalarının önemli olduğunu söyleyerek okulun rolünü vurgulamıştır. Okul bağlamında sosyal ilgi kavramı incelendiğinde, hem öğretmen- öğrenci ilişkisi hem de öğrencilerin bireysel kapasiteleri ve akran ilişkileri kapsamında sosyal ilgi gelişimini destekleyen uygulamalardan bahsetmek mümkündür (Guzick ve ark., 2004). Dolayısıyla, okullardaki sosyal ilgi uygulamalarına kapsamlı olarak değinebilmek için sosyal ilgi uygulamaları, öğrenci ve öğretmen düzeyinde ayrı ayrı ele alınmalıdır.

Okullarda Öğrencilerle Sosyal İlgı Uygulamaları

Bireysel psikoloji prensiplerine göre yapılan grup çalışmalarının ergenlerde sosyal ilgi kapasitesinin artırılmasında etkili olduğu bilinmektedir (Yuen, 2010). Sosyal ilgi düzeyi yüksek olan okul çağı çocukları, arkadaş gruplarına bağlı, arkadaşları tarafından kabul görmüş hissederler (Edwards ve ark., 2004; Lee, 2014) ve bu doğrultuda davranış problemleri yaşama riskleri

daha azdır (Vitaro ve ark., 2005; Caprara ve ark. 2012). Ancak, alanyazında sosyal ilgi odaklı uygulamaları içeren çalışmalar sınırlı sayıdadır. Bu çalışmalara örnek olarak, Crews ve arkadaşlarının (2012) çalışması, stres yönetim teknikleri ve varoluşsal sorunları da kapsayan, internet bağımlılığı müdahale çalışması olarak hedeflenen, çözüm odaklı bir sosyal ilgi programıdır. Bu programda, aşırı veya problemlili internet kullanım eğilimi yüksek olan bireylerin, grup oturumlarıyla topluma katılımlarının artması, akranlarıyla sağlıklı iletişim kurmaları, yaşamlarında anlam ve bağlılık bulmaları için işlevsel yollar öğrenmeleri amaçlanmıştır. Beş ila sekiz hafta arasında yürütülen bu programda, olumlu istisnalar, övgüler, ölçülendirme gibi çözüm odaklı kısa süreli terapi tekniklerinin yanı sıra stres yönetimi ve sosyal ilgi öğelerine de değinilmektedir. Bir diğer çözüm odaklı sosyal ilgi programı ise Busari (2016) tarafından uygulanmıştır. Öğrencilerin akademik stres ve internet bağımlılığı belirtilerinin azaltılması hedeflenen bu programda, 8 hafta sonunda her iki alanda da olumlu yönde ilerleme kaydedildiği görülmüştür. Bulgular, internet bağımlılığının önlenmesinde anlamlı katkısı olan bazı becerilerin hedef koyma ve problem çözme, sosyal ve iletişimsel becerilerin desteklenmesi ve öz-denetim stratejilerinin olduğu yönündedir (Busari, 2016). Yakın zamanda yapılmış bir çalışmada, okulda düzenlenen sosyal ilgi odaklı etkinlikleri değerlendiren ebeveynler, çocuklarının empati becerileri, benlik algıları gibi alanlarda bu etkinliklerin olumlu yönde etkisinin olduğunu gördüklerini belirtmişlerdir (West ve ark., 2018). Ebeveynlerden gelen bir diğer değerli bilgi ise çocuklarının bu tarz etkinliklere katılmalarının sadece çocuklara değil, ebeveyn olarak kendilerine de olumlu anlamda katkı sağladığı ve hatta bir değişime neden olduğu yönündedir. Dolayısıyla, ebeveynler de sosyal ilgi etkinlikleri konusunda çocukları ile işbirliği yapmaları yönünde cesaretlendirilebilirler (West ve ark., 2018).

Sosyal ilgi, sadece bağımlılık değil, öğrencilerin temel ruh sağlıkları açısından da koruyucu bir rol oynamaktadır (Bluvsthein ve ark., 2019; Yin Fung ve Webster, 2018). Dolayısıyla, okullardaki mevcut ders programlarına da dahil edilmesi önerilmektedir (Guzick ve ark., 2004; Oberst, 2009; Schwartz ve ark., 2003). Clark (1995) sosyal ilgi gelişimini desteklemek için eğitim ortamında öğretmenlerin günlük ders programlarına entegre edebilecekleri bazı etkinlikleri örneklendirmiştir. Bunlara örnek olarak, öğrencilerin birbirlerine hem akademik hem duygusal anlamda akran desteği sağlayabilecekleri bir ortam oluşturma, cesaretlendirme, karar verme ve etkili iletişim becerilerinin ele alındığı sınıf içi grup tartışmalarının yapıldığı toplantılar düzenleme ve bir problemin çözümüne

dair ekip oluşturma verilebilir. Ayrıca, öğrencilere sınıfta ve okulda temel görev ve sorumluluklar verilmesi (ör., düzen, dekorasyon, vb.), öğrenci kulübü veya başka bir topluluk aracılığıyla öğrencilerin gönüllü olarak topluma hizmet çalışmalarında bulunması gibi çalışmalar da bu amaç doğrultusunda önerilmektedir (Clark, 1995).

Okullarda Öğretmenlerle Sosyal İlgı Uygulamaları

Bireysel psikoloji bakış açısına göre, eğitimin amacı sadece akademik anlamda yetkin bireyler değil, sosyal anlamda da topluma aktif bir şekilde katkı sağlayabilecek, yetenekli, sorumlu ve üretken bireyler yetiştirmektir (Nicoll, 1996). Özellikle paylaşılmış sorumluluk, otonomi gibi demokratik değerlerin eğitim ortamındaki önemi, kuramın öncüleri tarafından vurgulanmaktadır (Oberst, 2009). Aynı bireyler gibi, geleneksel eğitim pratikleri de temel inançlar, algılar ve değerler doğrultusunda ilerler ve öğretmenler tarafından içselleştirilen bu değerler uygulanmaya devam eder (Weissglass, 1992). Eğitimin ve okulların genel yapısının ileriye gitmesi için, okulun bir danışan gibi ele alınıp, örgütsel kültürün içerisindeki algılarının incelenmesi ve demokratik toplum prensiplerine uygun, eşitlikçi, işbirlikçi, sorumlu davranan bir kurum olması için, yani sosyal ilgi sahibi olması için desteklenmesi önem taşımaktadır (Birgman ve Moline, 1999; Clark, 1995; Nicoll, 1996; Nikelly, 1991).

Türkiye’de yapılan veya yapılması önerilen sosyal ilgi çalışmalarının çoğunun grup çalışması formatında ve yalnızca öğrencilere yönelik olduğu görülmüştür (Kaynak ve Işık 2019). Ancak, eğitimde yetişkinin çocuğa olan tutumunun önemi düşünüldüğünde, okul ortamında sosyal ilginin oluşturulması için sadece öğrencilerin değil, öğretmenlerin ve yöneticilerin de sosyal ilgi çalışmalarına dahil edilmesi önem taşımaktadır (Clark, 1995; Oberst, 2009). Sosyal ilgi, deneyim yolu ile öğrenilen ve öğretilen hem çocuk hem eğitimci için belirli düzeyde bir duygusal ve sosyal zekâ kapasitesi gerektiren bir süreçtir (Oberst, 2009). Dolayısıyla, öğrencilerin sosyal ilgi kapasitesinin desteklenmesi, öğretmenlerin ve okul yönetiminin de sosyal ilgi kapasitesinin gelişmiş olmasına bağlıdır (Oberst, 2009). Öğrencilerin okul yönetimi ve öğretmenlerle olan iletişimi, arkadaşlık ilişkileri ve okul atmosferinin aidiyet duygusunda oldukça etkili olduğu bilinmektedir (Allen ve Bowles, 2012). Ayrıca, okul yönetiminin gösterdiği sosyal ilginin, öğretmenlerin davranış ve tutumlarına yansiyarak bütüncül bir okul kültürü oluşmasında önemli rol oynayabildiği vurgulanmıştır (Knutson ve ark., 2005). Sosyal ilgi, işbirliği, problem çözme, yapıcı ve olumlu

geribildirim vermeyi geliştirerek, öğretmenlerin ve okul yönetiminin sürekli olarak kendilerini ve diğerlerini incelemeyi, eğitime dayalı pratiklerin değerlendirilmesini, öğretmenlerin kapasitelerini artıracak geribildirimlerin kullanımı için gerekli olan işbirliği ve güven duygusunu olumlu biçimde desteklemektedir. (Knutson ve ark., 2005).

Öğretmen ve okul yöneticilerine yönelik hazırlanmış sosyal ilgi çalışmaları, öğrencilerle yapılan çalışmalara göre sayıca daha da azdır. Öğretmenlere yönelik olarak yapılmış bir müdahale programına iyi bir örnek olarak Oberst (2009) tarafından uygulanan “Birlikte Yaşam için Eğitim” programından söz edilebilir. Bu program, okullarda sosyal ilgi çalışmalarının desteklenmesi ve davranış problemleri olan çocukların eğitilmesi amacıyla geliştirilmiş, ilk ve ortaokul seviyelerinde çalışan öğretmenlerle uzun senelerdir uygulanan, Dreikurs öğretilerinin, duygusal zekâ, arabuluculuk ve akran eğitimi gibi öğelerle birleştirildiği bir programdır. Programın temel başlıkları; psikiyatrik etiketlemekten kaçınmak, Bireysel Psikoloji temelli tutum ve teknikleri öğretmek, tartışma grupları düzenlemek ve düzenli öğretmen takip görüşmeleri gerçekleştirmek olarak sıralanabilir. İlk adımda, öğretmenler, Dreikurs ve Soltz’un (1964) yaramazlık yapan çocuğun amaçlarını (dikkat çekme, güç gösterme, intikam alma ve yetersizlik), çocuğun davranışının kendilerinde yol açtığı duygudan yola çıkarak anlamalarını sağlamak için bir eğitim sürecinden geçer (ör., kendilerini zorlanmış hissettiklerinde çocuğun muhtemelen güç peşinde olduğunu fark etmeleri beklenir). Bu aşamada, aynı zamanda öğretmenler kendi duygularını tanıma ve kontrol etme gibi sosyal zekâ becerileri bakımından da eğitim görmüş olurlar. İkinci adımda, cesaretlendirme teknikleri, ödül ve ceza yerine davranışların mantıksal ve doğal sonuçlarının kullanımı gibi teknikler vaka çalışmaları aracılığıyla öğretilir. Eğitimin amacı öğretmenlere neler yapabileceklerini söylemek değil, öğrenilenleri kendi örgütsel yapılarına nasıl dahil edeceklerini bulmalarını sağlamaktır. Bu amaç doğrultusunda grup tartışmaları başlığında öğretmenler, zorlandıkları vakaları paylaşabilir, öğrendiklerini sınıf ortamında uygulamak için nasıl olanakları olduğunu tartışabilirler. Daha sonrasında ise uygulamaya yönelik takip çalışmaları yapılmaktadır (Oberst, 2009).

Sonuç ve Öneriler

Günümüzde bir problem olmaya devam eden çeşitli bağımlılık sorunları ile başa çıkmak için, sosyal ilgi kavramı kilit bir nokta oluşturmaktadır. Özellikle

çocukluk ve ergenlik döneminde yapılabilecek müdahalelerin önleyici rolü oldukça büyüktür (Kempf ve ark., 2017; Steffenhagen, 2003; Windle ve Windle, 2019). Sosyal ilginin çocukluk ve ergenlik döneminde gelişimini desteklemek için okul ve eğitim ortamı elverişli imkanlar barındırmaktadır (Romano ve Hage, 2016). Okul temelli önleyici müdahalelerin planlanması ve uygulanmasında okul psikolojik danışmanlarına büyük bir rol düştüğü göz önünde bulundurulursa, okul psikolojik danışmanlarının gerekli bilgi ve becerilere sahip olmaları gerekmektedir (Uz Baş, 2019). Ancak, okul psikolojik danışmanları ile yapılan bir çalışmada, katılımcıların çoğu tarafından, bireysel psikoloji öğretilerine aşina oldukları ve okullarda sosyal ilgi ile ilgili çalışmalar yapılması gerektiğini düşündükleri belirtilmiş olsa da çok az sayıda katılımcının sosyal ilgi kavramını alanyazın doğrultusunda tanımlayabilmiş olduğu görülmüştür (Kaynak ve Işık 2019). Bu durum, eğitimcilerin ve psikolojik danışmanların sosyal ilgi konusunda bilgilendirilmeye ihtiyacı olduğunu göstermektedir.

Bu derleme çalışması kapsamında, Bireysel psikoloji, bağımlılık ve okul-temelli müdahaleleri içeren çalışmalar incelenmiştir. Bağımlılık önleme çalışmalarının ve okul temelli sosyal ilgi uygulamalarının desteklenmesi için, eğitim ortamlarında uygulanabilecek öneriler şu şekilde özetlenebilir. Öncelikle, okul psikolojik danışmanlarının sosyal ilgi kavramı ile tanışıklığının artırılması için çalışmalar yapılmalıdır. Örneğin, öğretmen ve psikolojik danışman adaylarının lisans eğitimlerinde Bireysel Psikoloji temelli dersler artırılarak, eğitimleri boyunca bu kavramlara daha aşina olmaları sağlanabilir. Bunun yanı sıra, sosyal ilginin deneyimsel bir boyutu olduğu göz önüne alındığında, okul psikolojik danışmanlarının kendi sosyal ilgi düzeyleri üzerine çalışabilmeleri amacıyla psikolojik danışmanlık ve rehberlik uzmanlarına hitap eden sosyal ilgi temelli grup çalışmaları düzenlenmesinin faydalı olabileceği düşünülmektedir. Bireysel psikoloji alanında kendini geliştirmiş, uzmanlaşmış kişiler, meslektaşlarının gelişimlerine odaklanan grup çalışmaları oluşturabilir. Ek olarak, öğretmenlerin ve okul yöneticilerinin, sosyal ilgi kavramıyla ilgili bilgilendirilmesi ve sosyal ilgi düzeylerinin gelişiminin desteklenmesi amacıyla çalışmalar düzenlenmesinin önemli olduğu düşünülmektedir. Okul psikolojik danışmanlarının, öğretmenleri hedef alan çalışmalar düzenlemesi ve öğretmenlerin eğitim pratiklerine dahil edebilecekleri uygulamalar konusunda bilgilendirilmeleri, sosyal ilgi ile beslenen bir eğitim ve okul kültürü oluşturulması açısından önem taşımaktadır (Clark, 1995; Oberst, 2009). Elbette, eğitimci ve yöneticilerin desteklenmesinin yanı sıra, öğrencilerle sosyal ilgi

temelli grup çalışmalarının ve aktivitelerin okul psikolojik danışmanları tarafından düzenlenmesi ve bu çalışmaların okul yöneticileri tarafından teşvik edilmesi kritik önem taşımaktadır. Sosyal ilgi kavramının büyük ölçüde örtüşmekte olduğu, empati, yardımsever davranış ve toplumsal işbirliği gibi kavramlara odaklanarak, bu alanlarda etkinlik ve uygulamaların artırılması önerilmektedir. Öğrenciler veya okullar arası yardımlaşma, karşındaki bireyin duygularını tanıma, okul içi sorumluluk alma ve topluluk halinde aynı amaç doğrultusunda hareket etme gibi kitlesel uygulamalar örnek olarak sayılabilmekle beraber, bu uygulamalar uzmanlar tarafından çeşitlendirilebilir. Ayrıca, okul psikolojik danışmanlarının, düzenledikleri sosyal ilgi çalışmalarına ebeveynlerin de dahil olmaları için onları uygun ölçüde teşvik etmesi ve ebeveyn odaklı psiko-eğitim ve yaşantusal eğitim uygulamalarını planlarına alması önerilmektedir. Ebeveynlerin, özellikle internet kullanımı alanında yönlendirme ve bilgilendirilme ihtiyacı içerisinde oldukları göz önüne alındığında, eğitimciler tarafından yapılacak bilgilendirmelerin sosyal ilgi çerçevesinde zenginleştirilmesi, uygulama örneklerinin yazılı veya sözlü olarak ebeveynlerle paylaşılması, kendi sosyal ilgi düzeyleri üzerine düşüncelerinin sağlanması gibi çeşitli uygulamalar ile bu alanda genel bir bakış açısı kazandırılmasının oldukça faydalı olacağı düşünülmektedir. Son olarak, bu alanda çalışan araştırmacıların, Bireysel Psikoloji kavramları ve özellikle sosyal ilgi üzerine daha fazla araştırma yapması ve okullardaki uygulamalara temel oluşturacak ampirik bulguların elde edilmesi, bu uygulamaların yaygınlaşması açısından önem taşımaktadır.

KAYNAKÇA

- Adler, A. (1930). Individual psychology. In C. Murchison (Ed.), *International university series in psychology. Psychologies of 1930* (p. 395- 405). Clark University Press.
- Adler, A. (1964). *Social interest: A challenge to mankind*. New York, NY: Capricorn.
- Allen, K. A. & Bowles, T. (2012). Belonging as a guiding principle in the education of adolescents. *Australian Journal of Educational & Developmental Psychology*, 12, 108- 119.
- Ansbacher, H. L., & Ansbacher, R. R. (Eds.). (1956). *The individual psychology of Alfred Adler*. Oxford, England: Basic Books, Inc.
- Armeli, S., Conner, T. S., Cullum, J., ve Tennen, H. (2010). A longitudinal analysis of drinking motives moderating the negative affect-drinking association among college students. *Psychology of Addictive Behaviors*, 24(1), 38- 47.

- Artamonova, E. G., Efimova, O.I, & Khydyrova, A. V. (2016). Psychologist in the educational system: His role in the prevention of addiction and deviance. *International Journal of Environmental and Science Education*, 11(4), 9891-9901.
- Barlow, P. J., Tobin, D. J., & Schmidt, M. M. (2009). Social interest and Positive Psychology: Positively aligned. *Journal of Individual Psychology*, 65(3), 192- 202.
- Bayraktar, F. (2013). İnternet ve ergen gelişimi. M. Kalkan ve C. Kaygusuz (Eds). In *İnternet bağımlılığı: Sorunlar ve çözümler* (ss. 75-94), Ankara: Anı Yayıncılık.
- Bloom, Z. D. ve Taylor, D. D. (2015). New problems in today's technological era: An Adlerian case example. *The Journal of Individual Psychology*, 71(2), 163-173.
- Bluvshstein, M., Filatov, F., Kajino, M., Jackson, A. (2019). *Social interest as an antidote to suicide: the cross-cultural applicability of an Adlerian solution*. SHS Web of Conferences 70, <https://doi.org/10.1051/shsconf/20197009002>
- Bishop, S. R., Lau, M., Shapiro, S., Carlson, L., Anderson, N. D., Carmody, J., & Devins, G. (2004). Mindfulness: a proposed operational definition. *Clinical Psychology: Science and Practice*, 11(3), 230- 241.
- Brack, G., Lassiter, P. S., Kitzinger, R., Hill, M., McMahon, H. G., & Fall, K. A. (2013). Individual psychology on the virtual Frontier: Massive multiplayer online role-playing gaming. *The Journal of Individual Psychology*, 69(1), 24- 40.
- Bravo, A. J., Pearson, M. R., & Henson, J. M. (2017). Drinking to cope with depressive symptoms and ruminative thinking: A multiple mediation model among college students. *Substance Use & Misuse*, 52(1), 52- 62.
- Busari, A. O. (2016). Academic stress and internet addiction among adolescents: Solution focused social interest programme as treatment option. *Journal of Mental Disorders and Treatment*, 2(2) doi: 10.4172/2471-271X.1000114.
- Büyüköztürk, Ş., Yılmaz, Ş., Özbay, Y., Eşici, H., Tomar, İ. H., Aliyev, R. ... Akyılmaz, F. D. (2018). The effectiveness of addiction prevention training program of Turkey on improved acquisition of knowledge and emotional awareness about addiction. *Addicta: The Turkish Journal on Addictions*, 6(1), 115- 131.
- Caplan, S. E. (2005). A social skill account of problematic internet use. *Journal of Communication*, 55(4), 721- 736.
- Caprara, G. V., Alessandri, G., & Eisenberg, N. (2012). Prosociality: The contribution of traits, values, and self-efficacy beliefs. *Journal of Personality and Social Psychology*, 102, 1289- 1303.
- Ceyhan, E. (2008). Ergen ruh sağlığı açısından bir risk faktörü: İnternet bağımlılığı. *Çocuk ve Gençlik Ruh Sağlığı Dergisi*, 15(2), 109 – 116.
- Chamarro, A., & Oberst, U. (2012). Emotional intelligence and social interest: Are they related constructs?. *Aloma: Revista De Psicologia, Ciències De L'educació I De L'esport Blanquerna*, 30(1), 159- 166.

- Chaplin, M. P., & Orlofsky, J. L. (1991). Personality characteristics of male alcoholics as revealed through their early recollections. *Individual Psychology: Journal of Adlerian Theory, Research & Practice*, 47(3), 356-371.
- Chung, T. W., Sum, S. M., & Chan, M. W. (2019). Adolescent internet addiction in Hong Kong: Prevalence, psychosocial correlates, and prevention. *Journal of Adolescent Health*, 64(6), 34-43.
- Cimino, S. & Cerniglia, L. (2018). A longitudinal study for the empirical validation of an etiopathogenic model of internet addiction in adolescence based on early emotion regulation. *BioMed Research International*. 10.1155/2018/4038541
- Clark, A. J. (1995). The organization and implementation of a social interest program in the schools. *Individual Psychology*, 51(4), 317-331.
- Colker, J. O., & Slaymaker, F. L. (1984). Reliability of idiographic interpretation of early recollections and their nomothetic validation with drug abusers. *Individual Psychology*, 40(1), 36-44.
- Cooley, H. K. (1997). Alcoholism and drug dependency: Some mistakes we can avoid. In J. Carlson, & S. Slavik (2003). *Techniques in Adlerian psychology*. London: Routledge Taylor and Francis.
- Corey, G. (2017). *Theory and practice of counseling and psychotherapy*. Boston MA; Cengage Learning.
- Crandall, J. E. (1981). *Theory and measurement of social interest. Empirical tests of Alfred Adler's concept*. New York: Columbia University Press.
- Crews, C. R., Froeschle, J. G., & Li, J. (2011). Solution focused social interest: A targeted approach to treating internet addiction. *Paper based on a program presented at the 2011 American Counseling Association Conference, New Orleans, LA*.
- Dreikurs, R. (1990). Drug addiction and its individual psychological treatment. *Individual Psychology: Journal of Adlerian Theory, Research & Practice*, 46(2), 209-215.
- Dreikurs-Ferguson, E. (1999). *Adlerian theory: An introduction*. Chicago, IL: Adler School of Professional Psychology.
- Dreikurs, R., & Soltz, V. (1964). *Children: The challenge*. New York: Duell, Sloan and Pearce.
- Durkee, T., et al. (2016). Pathological internet use and risk-behaviors among European adolescents. *International Journal of Environmental Research and Public Health*, 13(3), 294.
- Edwards, D., Gfroerer, K., Flowers, C., & Whitaker, Y. (2004) The relationship between social interest and coping resources in children. *Professional School Counseling*, 7, 187-194.
- Fall, K. A., & Howard, R. C. (2015). An Adlerian perspective on problematic internet pornography use. *The Journal of Individual Psychology*, 71(3), 273-289.
- Faggiano, F., Vigna-Taglianti, F. D., Versino, E., Zambon, A., Borraccino, A., & Lemma, P. (2008). School-based prevention for illicit drugs use: A systematic review. *Preventive Medicine*, 46(5), 385-396.
- Ferguson, E. D. (2000). *Motivation: A biosocial and cognitive integration of motivation and emotion*. New York, NY: Oxford University Press.

- Hatipoğlu- Sümer, Z., & Rasmussen, P. R. (2012). Individual Psychology in Turkey. *Journal of Individual Psychology*, 68(4), 411- 421.
- Havaçeliği Atlam, D. H., Aldemir, E., & Altıntoprak, A. E. (2017). Üniversite öğrencilerinde riskli davranışların yaygınlığı ve madde kullanımı ile ilişkisi. *Düşünen Adam: Journal of Psychiatry & Neurological Sciences*, 30(4), 287 – 298.
- Huang, X., Zhang, H., Li, M., Wang, J., Zhang, Y., & Tao, R. (2010). Mental health, personality, and parental rearing styles of adolescents with Internet addiction disorder. *CyberPsychology Behavior and Social Networking*, 13(4), 401- 406.
- Giordano, A. L. (2012). *Social interest and social bonding: Understanding collegiate hazardous drinking and marijuana use* (Yayımlanmamış doktora tezi). Erişim adresi: <https://search.proquest.com/pqdtglobal/docview/1022491891/9FF3DAE7DA994D3DPQ/1?accountid=13014>
- Griffin, K. W., & Botvin, G. J. (2010). Evidence-based interventions for preventing substance use disorders in adolescents. *Child and Adolescent Psychiatric Clinics*, 19(3), 505- 526.
- Griffiths, M. (2000). Internet addiction-time to be taken seriously? *Addiction research*, 8(5), 413-418.
- Griffiths, M. D., et al. (2016). Working towards an international consensus on criteria for assessing internet gaming disorder: a critical commentary on Petry *et al.*(2014). *Addiction*, 111, 167-175.
- Griffiths, M. D., & Kuss, D. J. (2011). Adolescent social networking: Should parents and teachers be worried?. *Education and Health*, 29(2), 23-25.
- Gugliandolo, M. C., Costa, S., Kuss, D. J., Cuzzocrea, F. & Verrastro, V. (2019). Technological addiction in adolescents: The interplay between parenting and psychological basic needs. *The International Journal of Mental Health Addiction*. 18, 1389–1402.
- Guzick, D. T., Dorman, W. J., Groff, T. S., Allermatt, E. R. & Forsyth, A. (2004). Fostering social interest in schools for long-term and short-term outcomes. *Journal of Individual Psychology*, 60(4) 78713- 7819.
- Kaynak, Ü. ve Işık, Ş. (2019). Okul psikolojik danışmanları görüşlerine göre okul ruh sağlığı hizmetlerinde sosyal ilgi. *Okul Psikolojik Danışmanlığı Dergisi*, 2(1), 1-28.
- Kempf, C., Llorca, P. M., Pizon, F., Brousse, G. & Flouidas, V. (2017). What's new in addiction prevention in young people: A literature review of the last years of research. *Frontiers in Psychology*, 8(1113), doi: 10.3389/fpsyg.2017.01131
- Knutson, K. A., Miranda, A. O. & Washell, C. (2005). The connection between school culture and leadership social interest in learning organizations. *The Journal of Individual Psychology*, 61(1), 25-36.
- Koças, F. & Şaşmaz, T. (2018). Internet addiction increases poor sleep quality among high school students. *Turkish Journal of Public Health*. 16(3), 167 – 177.

- Kuss, D. (2016). Internet addiction: A clinical perspective. In A. Attrill, C. Fullwood (Eds.) *Applied cyberpsychology: Practical applications of cyberpsychological theory and research* (s.89-105). London: Pallgrave MacMillan.
- Kuss, D. (2013). Internet gaming addiction: current perspectives. *Psychology Research and Behavior Management*, 6 (s. 125-137).
- Kwon, J. H. (2011). Toward the prevention of internet addiction. In, K. S. Young, & C. N. Abreu (Eds) *Internet addiction: A handbook and guide to evaluation and treatment* (ss. 223-243) John Wiley & Sons.
- Lai, F. T. T. (2016). Socioeconomic influence on adolescent problematic internet use through school-related psychosocial factors and pattern of internet use (Order No. 10169002). Available from ProQuest Dissertations & Theses Global. (1911320518). Erişim adresi: <https://search.proquest.com/docview/1911320518?accountid=13014>
- Leather, N. C. (2009). Risk-taking behaviour in adolescence: A literature review. *Journal of Child Health Care*, 13(3), 295-304.
- Lee, H. Y. (2014). Relations of children's proactive and reactive assertiveness to peer acceptance: Moderating effects of social interest. *Psychological Reports: Relationships & Communications*, 114(3) 913-926.
- Lewis, T. F., & Watts, R. E. (2004). The predictability of Adlerian lifestyle themes compared to demographic variables associated with college student drinking. *Journal of Individual Psychology*, 60(3), 245-264.
- Metzger, I. W., Cooper, S. M., Ritchwood, T. D., Onyeuku, C., & Griffin, C. B. (2017). Profiles of African American college students' alcohol use and sexual behaviors: associations with stress, racial discrimination, and social support. *The Journal of Sex Research*, 54(3), 374-385.
- Milani, L. et al. (2018). Internet gaming addiction in adolescence: Risk factors and maladjustment correlates. *International Journal of Mental Health & Addiction*, 16, 888 -904.
- Mozdzierz, G. J., Greenblatt, R. L., & Murphy, T. J. (2007). The measurement and clinical use of social interest: Validation of the Sulliman Scale of Social Interest on a sample of hospitalized substance abuse patients. *The Journal of Individual Psychology*, 63, 225-234.
- Nicoll, W. (1996). School life style, social interest and educational reform. *Individual Psychology*, 52(2), 7811-7819.
- Nikkely, A. G. (1991). Social interest: A paradigm for mental health education. *Individual Psychology*, 47(1), 79-81.
- Oberst, U. (2009). Educating for social responsibility. *The Journal of Individual Psychology*, 65(4), 397-411.
- Oberst, U., & Stewart, A. E. (2005). Social interest: Adlerian Psychology in the context of Constructivist and Humanistic Theories. *Il Sagittario*, 18, 93-104.
- Ögel, K. (2012). *İnternet bağımlılığı: İnternetin psikolojisini anlamak ve bağımlılıkla başa çıkmak*. Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları.

- Prensky, M. (2009). Homo sapiens digital: From digital immigrants and digital natives to digital wisdom. *Innovate: Journal of Online Education*, 5(3). Erişim Adresi: <https://www.learntechlib.org/p/104264/>
- Romano, J. L. (2014). Prevention in the twenty-first century: promoting health and well-being in education and psychology. *Asia Pacific Education Review*, 15(3), 417-426.
- Romano, J. L. & Hage, S. M. (2016). Prevention: A call to action. *The Counseling Psychologist*, 28(6), 854-856.
- Russell, M. A., Almeida, D. M., & Maggs, J. L. (2017). Stressor-related drinking and future alcohol problems among university students. *Psychology of Addictive Behaviors*, 31(6), 676.
- Rutter, H. & Glonti, K. (2016). Towards a new model of evidence for public health. *Lancet*. 10.1016/S0140- 6736(16)32243-7]
- Sachau, B. (2004). *Individual psychology in the teaching of foreign language and literature: a new approach in foreign language pedagogy and an Adlerian interpretation of selected Works*. (Yayımlanmamış doktora tezi). Erişim Adresi: <https://etda.libraries.psu.edu/catalog/6433>
- Sanders, M. R. (1999). Triple P-Positive Parenting Program: towards an empirically validated multilevel parenting and family support strategy for the prevention of behavior and emotional problems in children. *Clinical Child and Family Psychology Review*, 2, 71-90.
- Savcı, M. & Aysan, F. (2017). Teknolojik bağımlılıklar ve sosyal bağıllık: İnternet bağıllığı, sosyal medya bağıllığı, dijital oyun bağıllığı ve akıllı telefon bağıllığının sosyal bağıllığı yordayıcı etkisi. *Düşünen Adam: The Journal of Psychiatry and Neurological Sciences*, 30, 202- 216.
- Schierbeek, M. L. (1989). *Psychological birth position of adolescents abusing substances and attempting suicide*. (Yayımlanmamış doktora tezi). Erişim Adresi: <https://repository.arizona.edu/handle/10150/277096>
- Schierbeek, M. L., & Newlon, B. J. (1990). Substance abuse and attempted suicide: The role of perceived birth position in adolescents. *Individual Psychology: Journal of Adlerian Theory, Research & Practice*, 46(3), 358- 364.
- Schwartz, C., Meisenhelber, J. B., Yunsheng, R.N., Reed, G. (2003). Altruistic social interest behaviors are associated with better mental health. *Psychosomatic Medicine*, 65, 778-785.
- Shifron, R. (1999). Addictive behaviors: An Adlerian perspective. In P. Prina, C. Shelley, & C. Thompson (Eds.), *Adlerian yearbook 1999* (ss. 114-127). London, England: Adlerian Society (UK) and Institute for Individual Psychology.
- Shifron, R. (2010). Adler's need to belong as the key for mental health. *Journal of Individual Psychology*, 66(1), 10-29.
- Slot, E. M. Bronkhorst, L. H., Wubbels, T., Akkerman, S. F. (2020). The role of school in adolescent's interest in daily life. *International Journal of Educational Research*, 104, 101643.
- Snodgrass, J. G., Dengah, H., Lacy, M. G., & Fagan, J. (2013). A formal anthropological view of motivation models of problematic MMO play: Achievement, social, and immersion factors in the context of culture. *Transcultural Psychiatry*, 50(2), 235-262.

- Steffanhagen, R. A. (2003). *Drug abuse and related phenomena: An Adlerian approach*. (Yayımlanmamış doktora tezi). Erişim Adresi: <https://search.proquest.com/openview/0b271f5ab5ae8e5046deb902056b37ad/1?pq-origsite=gscholar&cbl=1816607>
- Sweeney, T. J. (2009). *Adlerian counseling and psychotherapy: A practitioner's approach (5th ed.)*. New York, NY: Routledge.
- Tan, K. A. (2018). The effects of personal susceptibility and social support on internet addiction: An application of Adler's theory of individual psychology. *International Journal of Mental Health Addiction*. <https://doi.org/10.1007/s11469-018-9871-2>
- Taş, İ. (2017). Relationship between Internet addiction, gaming addiction and school engagement among adolescents. *Universal Journal of Educational Research* 5(12), 2304-2311.
- Taylor, A. D. (1998). *Relationships among and between alcohol consumption rates, alcohol expectancies and early recollections among three groups of college males* (Yayımlanmamış doktora tezi). Erişim Adresi: <http://proquest.umi.com.vezproxy.stmarys-ca.edu>
- Throuvala, M. A., Griffiths, M. D., Rennoldson, M., & Kuss, D. J. (2019). School-based prevention for adolescent internet addiction: Prevention is the key. A systematic literature review. *Current Neuropharmacology*, 17(6), 507-525.
- Toronto, E. (2009). Time out of mind: Dissociation in the virtual world. *Psychoanalytic Psychology*, 26(2), 117-133.
- Uz Baş, A. (2019). Okul-temelli önleme: Etkili okul temelli önleme programlarının özellikleri. *Okul Psikolojik Danışmanlığı Dergisi*, 2(1), 73-94.
- Valkenburg, P. M., & Peter, J. (2007). Preadolescents' and adolescents' online communication and their closeness to friends. *Developmental Psychology*, 43, 267-277.
- Van Rooij, A. J., Meerkerk, G. J., Schoenmakers, T. M., Griffiths, M., & Van de Mheen, D. (2010). Video game addiction and social responsibility. *Addiction Research & Theory*, 18(5), 489-493
- Vitaro, F., Brendgen, M., Larose, S., & Trembaly, R. E. (2005). Kindergarten disruptive behaviors, protective factors, and educational achievement by early adulthood. *Journal of Educational Psychology*, 97(4), 617.
- Watts, R. E. (2012). On the origin of the striving for superiority and of social interest. In *Alfred Adler revisited* (ss. 53-68). Routledge.
- Weinstein, A. M. (2010). Computer and video game addiction—a comparison between game users and non-game users. *The American journal of drug and alcohol abuse*, 36(5), 268-276.
- Weissglass, J. (1992). Changing the system means changing ourselves. *Education Week*, 11(37), 36-28
- West, E.M., Miller, L. G., Cox, J. A. & Moate, R. M. (2018). Parents' perceptions of young children's social interest experiences. *The Journal of Individual Psychology*, 74(4), 365-387.
- Windle, M., & Windle, R. C. (2019). Partner conflict and support as moderators of alcohol use on alcohol problems and marital satisfaction in young adult marital dyads. *Alcoholism: Clinical and Experimental Research*, 43(4), 668-678.

- Yavuz, O. (2018). Ergenlik döneminde internet bağımlılığının okul başarısı üzerinde etkileri. *Uluslararası Toplum Araştırmaları Dergisi*, 8(15), 10.26466/opus.426914
- Young, K. (1999). Internet addiction: Evaluation and treatment. *Student Brit Med Journal*, 7, 351-352.
- Yuen, T. (2010). Counseling with adolescents in Hong Kong: an effective groupwork revisited. *Procedia Social and Behavioral Sciences*, 5, 2047-2057.

Yazarlar Hakkında / About Authors

Selin Ayas. Orta Doğu Teknik Üniversitesi, Eğitim Fakültesi,
mselelin@metu.edu.tr

Selin Ayas, Middle East Technical University, Faculty of Education, mselelin@metu.edu.tr

Zeynep Hatipoğlu Sümer. Orta Doğu Teknik Üniversitesi, Eğitim Fakültesi,
zeynep@metu.edu.tr

Zeynep Hatipoğlu Sümer, Middle East Technical University, Faculty of Education,
zeynep@metu.edu.tr

Çıkar Çatışması / Conflict of Interest

Yazarlar tarafından çıkar çatışmasının olmadığı rapor edilmiştir.

No conflict of interest was reported by the authors.

Fonlama / Funding

Herhangi bir fon desteği alınmamıştır.

No funding support has been received.

ORCID

Selin Ayas <https://orcid.org/0000-0001-5174-7751>

Zeynep Hatipoğlu Sümer <https://orcid.org/0000-0002-9163-2622>

Extended Abstract

Introduction: Addiction is an ongoing serious problem that causes concern among parents and educators (Artamonova, Efimova & Khydyrova, 2016; Kwon, 2011). Recent studies emphasize the importance of prevention studies with a more holistic and systemic perspective (Kempf, Llorca, Pizon, Brousse & Flaudias, 2017). Schools provide easy access to children and adolescents as well as to parents and educators, which makes them valuable sources of holistic interventions that address more than one system. Pioneers of individual psychology Alfred Adler and Rudolf Dreikurs have made essential contributions to conceptualization, treatment, and prevention of addiction (Dreikurs, 1990). Adler's opinions have important implications for education, parenting, counseling, and community mental health (Dreikurs-Ferguson, 1999). Additionally, since its core ideas, such as the concept of social interest, are compatible with the Turkish culture (Hatipoğlu-Sümer & Rasmussen, 2012), the Adlerian approach is thought to have significant contributions to addiction prevention studies in schools. This review aims to conceptualize addiction in terms of social interest and bring together the studies that apply social interest principles in school environments to develop effective prevention programs.

According to Adler (1930), social interest plays a crucial role in addiction prevention. Social interest refers to being closely engaged with the wellbeing of the community (Dreikurs-Ferguson, 1999). People with highly developed social interest find healthy ways to deal with challenges of three main life tasks, which are "love/close relationships," "academic/work," and "friendship/social relationships" (Dreikurs-Ferguson, 1999). Addiction is defined in Adlerian terms as ways of escaping the life challenges for individuals who are not successfully prepared to face the responsibility or fears and anxieties that life naturally brings (Shiffron, 1999). For example, low social interest level is known to be associated with maladaptive drinking to escape work-related or relational problems (Bravo, Pearson & Henson, 2017; Metzger, Cooper, Ritchwood, Onyeku & Griffin, 2017; Windle & Windle, 2019). Online gaming addiction can also be conceptualized in relation to Adler's opinion. Excessive use of the internet and online games are known to be associated with the need for belonging. When individuals are not feeling accepted in life or think that they fail against challenges, they try to cope with these adverse feelings by excessive internet use (Crews, Froeschle & Li, 2012; Tan, 2018), indicating a low level of social interest.

As social interest plays a crucial role in addiction studies, school-based social interest interventions have been conducted in several studies (Crews, Froeschle & Li, 2012; Busari, 2016). Research suggests that social interest practices should involve educators and parents as well as students in schools. Social interest is known to create a positive

school climate, which is a critical protective factor for various risky behaviors (Bluvsthein, Filatov, Kajino & Jackson, 2019).

Method: To reveal how addiction is conceptualized in individual psychology literature and determine the good practices of school-based social interest intervention, a literature review method was adopted in the present study.

Results: The review of studies on social interest, addiction, and its school-based applications has shown that various social interest practices could be applied in the school environment. Studies reveal that there are some characteristics of effective school-based prevention programs. The majority of studies focus on psycho-education about addiction and social interest. However, studies that aim to help students gain skills and abilities such as volunteering to community service, problem-solving skills, and self-regulation should be conducted more frequently to be more effective. Social interest in the school environment should address students' personal development, peer relationships, and students' relationships with teachers.

Discussion & Conclusion: Considering the studies summarized in this review, some recommendations could be made to improve the social interest practices that would contribute to addiction prevention in schools. First of all, school counselors should be educated about the concept of social interest and work on their sense of social interests. Additionally, teachers and school principals should also become familiar with social interest and practices that can be employed in the education environment. As school counselors conduct psycho-education and group studies to cultivate social interest with students, they can include parents in these social interest practices as possible.